

Uitgebreide toelichting van het meetinstrument

Pain Assessment Checklist for Seniors with Limited Ability to Communicate - Dutch version (PACSLAC-D)

April 2020

Review en invoer:
Marsha Bokhorst

1 Algemene gegevens

	Het meetinstrument heeft betrekking op de volgende categorieën
Lichaamsregio	Hoofd/hals
Aandoening (ICD)	Psychische stoornissen (Mentale achteruitgang)
Domein 'Menselijk functioneren' (ICF)	Sensorische functies en pijn

- *Korte beschrijving* → De PACSLAC is een observatielijst waarmee pijn kan worden ingeschat en beoordeeld bij mensen met een verstandelijke beperking of dementie die geen of slechts beperkte mogelijkheden hebben te communiceren. De van oorsprong Canadese PACSLAC is vertaald en op basis van verder onderzoek ingekort van 60 tot 24 items. De items zijn uitingen die kunnen duiden op pijn. De PACSLAC kan worden afgenomen in de volgende situaties: bij overplaatsing vanuit een andere woonomgeving (als basismeting bij elke nieuwe cliënt); bij verandering in gedrag; bij twijfel over pijn/vermoeden van pijn; na interventie (bijv. pijnmedicatie).¹
- *Doelgroep* → oudere cliënten met verstandelijke beperkingen of dementie
- *Auteur:*
 - ✓ *Oorspronkelijke versie* → Fuchs-Lacelle S, Hadjistavropoulos T (2004)²; verkorte versie PACSLAC-II: Chan S, et al. (2014)³
 - ✓ *Nederlandse versie* → Zwakhalen SMG (2007)⁴

2 Doel van het meetinstrument

- Inventariserend

3 ***Soort / vorm van het meetinstrument***

- Observatiemethode
- *Opbouw* → totaal 24 items, verdeeld over drie subschalen:¹
 - Gelaat (10 items)
 - Verzet/afweer (6 items)
 - Sociaal emotioneel/stemming (8 items)
- *Invulinstructie* → Kruis aan welke items van de PACSLAC voorkomen tijdens een periode van korte observaties. Observeer daarbij in de volgende drie situaties (kan bijv. gedurende 1 dag):⁵
 - rust (geen beweging van gewrichten, bijv. tv kijken)
 - fysieke activiteit (beweging van gewrichten, bijv. afwassen, aankleden, lopen)
 - kauwen (beweging van kaakgewrichten)

Interpreteer niet direct het gedrag, geef er geen betekenis aan; score alles wat te zien is, ook normale uitingen van de cliënt.
- *Meetniveau* → per item: wijze score (aanwezig / niet aanwezig); zet een kruisje indien aanwezig; dichotoom meetniveau
- *Meetniveau* → per subschaal: aantal kruisjes optellen; ordinaal meetniveau
- *Meetniveau* → totaal: alle subschaal scores optellen; ordinaal meetniveau

4 ***Verkrijgbaarheid***

- *Opvraagbaar bij* → www.meetinstrumentenzorg.nl
- *Geschatte kosten* → gratis te downloaden
- *Copyright* → Ja, Thomas.hadjistavropoulos@uregina.ca⁶

5 ***Methodologische kwaliteit***

Gegevens over de methodologische kwaliteit staan o.a. in de volgende reviews:

- Ellis-Smith C, Evans CJ, Bone AE, Henson LA, Dzingina M, Kane PM, Higginson IJ, Daveson BA; BuildCARE. Measures to assess commonly experienced symptoms for people with dementia in long-term care settings: a systematic review. 2016⁷
- Chow S, Chow R, Lam M, Rowbottom L, Hollenberg D, Friesen E, Nadalini O, Lam H, DeAngelis C, Herrmann N. Pain assessment tools for older adults with dementia in long-term care facilities: a systematic review. 2016⁸
- Qi S, Diane J, Kay D. The psychometric properties, feasibility and utility of behavioural-observation methods in pain assessment of cognitively impaired elderly people in acute and long-term care: a systematic review. 2012⁹
- Zwakhalen SM, Hamers JP, Abu-Saad HH, Berger MP. Pain in elderly people with severe dementia: a systematic review of behavioural pain assessment tools. 2006¹⁰

6 *Hanteerbaarheid / feasibility*

- *Taal* → Nederlands
- *Benodigdheden* → invulformulier
- *Randvoorwaarden*⁵ → - het is aan te bevelen een aantal keer van tevoren te oefenen zodat de observator de te scoren gedragingen uit het hoofd kent
 - observeren in rustige situaties (geen afleidende omgevingsgeluiden, onrust in de groep, onrust bij de cliënt)
 - meerdere keren scoren is belangrijk
 - bespreking in multidisciplinair overleg
- *Benodigde tijd* → afhankelijk van de lengte van de activiteit tijdens welke geobserveerd wordt
- *Gebruikershandleiding* → ja, via www.meetinstrumentenzorg.nl

7 *Normgegevens*

- *Interpretatie*⁵ →
 - Een score van 4 of hoger duidt mogelijk op pijn. Wordt bij drie opeenvolgende observaties een score van 4 of hoger gevonden, dient de mogelijke oorzaak van de pijn achterhaald te worden, bijv. door een medische screening.

Onderneem ook actie indien er een score van minder dan 4 wordt behaald, maar er toch de indruk bestaat dat de cliënt pijn heeft en daar iets aan gedaan moet worden.
 - De lijst geeft een *indicatie* van pijn: score 10 betekent niet twee keer zoveel pijn als een score van 5.
 - De lijst is niet geschikt om scores van cliënten onderling te vergelijken; pijn is subjectief.

8 *Overige gegevens*

- Observatie van pijngedrag is een momentopname. Dezelfde observatoren dienen de lijst drie maanden na de eerste observatie nogmaals af te nemen gedurende 1 dag in dezelfde drie situaties. Dit corrigeert eventuele variatie binnen de observator of de cliënt en vergroot de kans om chronische pijn te detecteren.⁵
- De PACSLAC is geen vragenlijst waarop aangegeven wordt of de cliënt de genoemde gedragingen laat zien. Het is een checklist waarop aangekruist wordt wat er op een specifiek moment zichtbaar is. Woorden als 'soms' in de aanvink vakjes schrijven is daarom niet de bedoeling.⁵
- Training is op aanvraag mogelijk in Maastricht via Sandra Zwakhalen. Mail voor aanmelden en/of meer informatie naar s.zwakhalen@maastrichtuniversity.nl.¹

9 *Literatuurlijst*

1. Kennisplein Gehandicaptensector. Verstandelijke beperking en pijn: pijnobservatielijst PACSLAC-D [Internet]. Beschikbaar via: <https://www.kennispleingehandicaptensector.nl/gezondheid/pijnobservatielijst-pacslacd-pain-assessment-checklist-seniors-limited-ability-communicate> [Geraadpleegd op: 14 april 2020].
2. Fuchs-Lacelle S, Hadjistavropoulos T. Development and preliminary validation of the pain assessment checklist for seniors with limited ability to communicate (PACSLAC). Pain Manag Nurs. 2004 Mar;5(1):37-49.

3. Chan S, Hadjistavropoulos T, Williams J, Lints-Martindale A. Evidence-based development and initial validation of the pain assessment checklist for seniors with limited ability to communicate-II (PACSLAC-II). *Clinical Journal of Pain*. 2014;30:816-824.
4. Zwakhalen SMG. Pain assessment in nursing home residents with dementia [Thesis]. Maastricht: Maastricht University; 2007. Available via [this link](#). [Geraadpleegd op: 14 april 2020].
5. de Knecht N. Training observatie pijngedrag: observatieschaal PACSLAC-D. Amsterdam: Vrije Universiteit, afdeling Klinische Neuropsychologie. Beschikbaar via [deze link](#). [Geraadpleegd op: 14 april 2020].
6. Geriatricpain.org Pain Assessment Checklist for Seniors with Limited Ability to Communicate (PACSLAC) [Internet]. Available from: https://geriatricpain.org/sites/geriatricpain.org/files/wysiwyg_uploads/pacslac_checklist_with_sm_logo.pdf
7. Ellis-Smith C, Evans CJ, Bone AE, Henson LA, Dzingina M, Kane PM, Higginson IJ, Daveson BA; BuildCARE. Measures to assess commonly experienced symptoms for people with dementia in long-term care settings: a systematic review. *BMC Med*. 2016 Feb 26;14:38.
8. Chow S, Chow R, Lam M, Rowbottom L, Hollenberg D, Friesen E, Nadalini O, Lam H, DeAngelis C, Herrmann N. Pain assessment tools for older adults with dementia in long-term care facilities: a systematic review. *Neurodegener Dis Manag*. 2016 Dec;6(6):525-538.
9. Qi S, Diane J, Kay D. The psychometric properties, feasibility and utility of behavioural-observation methods in pain assessment of cognitively impaired elderly people in acute and long-term care: a systematic review. *JBI Libr Syst Rev*. 2012;10(17):977-1085.
10. Zwakhalen SM, Hamers JP, Abu-Saad HH, Berger MP. Pain in elderly people with severe dementia: a systematic review of behavioural pain assessment tools. *BMC Geriatr*. 2006 Jan 27;6:3.